

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1082.

CHICAGO, ILL., 7. JUNIJA, (JUNE 7), 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Poostrevanje odnošajev med Italijo in Jugoslavijo.

"Politične" službe in "politične" vsloge J.S.Z. v volilni kampanji.

Dodatek k argumentom nasprotnikov evolucije: J. M. Trunkovi argumenti (Ivan Molek).

Lindy v službi direktorja aeroplanske korporacije.

Ali boste v vaši državi imeli socialistično listo?

Nad šest sto premogarjev ubitih.

Kdo je Norman Thomas?

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Razno s premogovniškega okrožja v Kansasu. Kampanjska veselica kluba JSZ. v Bridgeportu.

Seznam prispevkov, ki jih je prejel klub JSZ. v Avelli.

O stavkovni situaciji v vzhodnem Ohiju.

Velik izlet Zveze slovenskih društev v San Franciscu.

Članstvu JSZ. v Canonsburgu na znanje.

Socialistična organizacija v Duluthu ustanovljena.

Naši umetniki in mi (dopis, Chicago).

V nedeljo 10. junija v Riverview.

Vpitje nepoštenjakov v provokatorjevem listu.

Ali sem se motil — ali se motim . . . ?

Zapisnik illinoiske-wisconsinske konference J. S. Z.

Iniciativni predlog socialističnega lokala v Livingstonu, Mont.

Račun razpečanih znamk.

Priredbe klubov J. S. Z.

Agitatorji na delu.

RAZNO.

Pobožna rodbina (J. S. Machar).

Drugi Šubljev koncert v Chicagu.

V nedeljo ob oknu (Albin Čebular).

Zahvala "Save".

Vščipec.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$5.50; pol leta (half year) \$2.00.

Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

Norman Thomas,

socialistični kandidat za predsednika Zedinjenih držav, bo govoril na pikniku okrajne organizacije soc. stranke v nedeljo 10. junija v parku

RIVERVIEW,

North Western Ave., blizu Belmont in Clybourn Ave.,
ter Roscoe Boulevard,

CHICAGO, ILL.

Pričetek piknika opoldne. Pričetek programa ob 2:30 popoldne. Vstopnina v Riverview in na pikniški prostor samo 30c. Vstopnice dobite v uradu "Proletarca" ter pri članih in članicah kluba št. 1.

CLEVELAND, O. V nedeljo 17. junija ob 9. dopoldne zborovanje ohijske konference J. S. Z. v prostorih kluba št. 27 J. S. Z.

v Slovenskem narodnem domu.

Vsi klubi in društva Izobraževalne akcije naj skrbе, da bodo zastopana s svojimi delegati. Dnevni red izredno važen—posebno razna poročila.

V NEDELJO 24. JUNIJA NA LAWRENCE, PA.,

kjer se vrši

konferenca J. S. Z. za zapadno Pennsylvanijo.

Zborovanje bo v novem domu društva S. N. P. J.

Začne se ob 10. dopoldne. Vabimo tudi članstvo klubov in društev, da pride dne 24. junija v lawrenško naselbino v čimvečjem številu, kajti to bo njen in naš dan.

PROLETAREC

Glasiló Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1082.

CHICAGO, ILL., 7. JUNIJA, (JUNE 7), 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

POOSTREVANJE ODOŠAJEV MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

VZLIC RAZNIM POGODBAM, ki so se sklenile ali se sklepajo med Italijo in Jugoslavijo, postajajo odnošaji med njima ostrejši. Vzrok je krivična mirovna pogodba, ki je dovolila Italiji osvojiti gotove jugoslovanske kraje, ne da bi imela do njih sploh kake pravice. Njih zaledje je jugoslovansko. Gospodarsko sta oba dela na škodi, ob enem pomeni tako stanje neprestano nevarnost za mir. Krivična razdelitev rodi nasilja, neti narodnostne spore, povzroča provokacije in izgrede, narodu vliva sovraštvo proti narodu.

Pred svetovno vojno je bila Italija zavezniica Avstro-Ogrske in Nemčije. Bila je na podlagi tega obvezana, da jima pomaga v slučaju vojne, ali da ostane vsaj nevtralna. Ta zveza pa v Italiji ni bila popularna. Takoj ko je habsburška monarhija napovedala vojno Srbiji, so bile italijanske simpatije na strani slednje. Avstrijska in nemška diplomacija se je zavedala, da je Italija zelo nezanesljiva zavezniica. Prav tako dobro so to razumeli v glavnih mestih zavezniških držav. Italijo so hoteli pritegniti v vojno, in v ta namen so jo skušali kupiti eni kot drugi. Avstrija ji je obljubila južno Tirolsko in Furlanijo, iz Trsta pa bi napravila posebno avtonomno telo, v katerem bi vladali Italijani. Zavezniki so Italiji na račun Avstrije obljubili veliko več. Tudi gotove turške province so ji ponudili. Ker je bil sentiment Italijanov proti Avstriji, vladi v Rimu ni bilo težko nagibati se k zaveznikom, in končno je sklenila z Anglijo, Rusijo in Francijo v Londonu tajno pogodbo, o kateri ni vedel nihče ničesar razun omenjenih vlad. Pogodba je bila v celoti objavljena šele po ruski revoluciji, ko je je Trockij našel v tajnih arhivih carske vlade. Italija je šla v vojno s čisto imperialističnimi nagibov in na mirovni konferenci je zahtevala zase imperialističen mir — z drugimi besedami, zahtevala je, da se zavezniki drže londonske pogodbe. To bi storili, da ni bila na poti propaganda, ki se je oprijela Wilsonovih zahtev in njegovega mirovnega programa. Po dolgem prerekanju so Italijani vseeno dobili veliko tega kar jim ne spada, Reko pa so vzeli pozneje.

S tem, kar je Italija dobila, ne more biti zadovoljna. Obrežni kraji Dalmacije, Reka in

tržaški- istrski teritorij rabijo zaledje, ki je v posesti Jugoslavije. Italija hoče na Balkan, in na potu ji je Jugoslavija. Mussolini je s svojo imperialistično agresivnostjo Albanijo že pretvoril v italijanski protektorat, sprijaznil se je z Grčijo in Ogrsko ter ju spravil v verigo svojih zvez. V Jugoslaviji postajajo nervozni, kajti dosedaj je dobila Italija še vsako diplomatsko bitko, četudi ji ene niso prinesle tega, kar je od njih pričakovala.

Obrambna pogodba, sklenjena med Francijo in Jugoslavijo ter ratificirana nedavno, je povzročila napetost v Italiji, Franciji in Jugoslaviji, a se je kmalu plegla. Italija je odgovorila s svojimi pogodbami in s povečanim penetriranjem v Albanijo. Medtem pa je pritiskala na Jugoslavijo, da naj ratificira nettunsko pogodbo, kateri se posebno Hrvatje in Slovenci na vso moč upirajo. Med drugim dovoljuje Italijanom v jugoslovanskem primorju gotove gospodarske privilegije, s katerimi bi kedaj pozneje, v slučaju vojne med obema deželoma, služili Italiji. Jugoslovanska vlada ji je ratificiranje obljubila, in medtem je prišlo do izgrediv najprvo v Zadru, ki je italijanska posest, proti Jugoslaviji, potem pa v jugoslovanskih mestih proti Italiji. Komaj so se polegile demonstracije Nemcev v Inomestu in drugih mestih avstrijske republike proti Mussolinijevi raznarodovalni politiki Nemcev v Italiji, so se začele v Jugoslaviji, ki so se razvile v prave izgrede. Veliko demonstrantov, posebno v Beogradu, je bilo aretiranih, mnogo je bilo ranjenih, nekateri zelo nevarno, eden pa je bil ubit. Tudi materialna škoda, ki so jo povzročili boji med demonstranti in policijo, je precejšnja. Italijanska vlada je zahtevala od jugoslovanske zadoščenje za vse žalitve in pa odškodnino za škodo, ki so jo napravili izgrezniki Italijanom v Splitu in nekoliko drugje. Italijanska nota je nadalje zahtevala, naj se kaznuje vse tiste jugoslovanske uradnike, ki niso storili vse v svoji moči, da bi zatrli demonstracije.

Italijanskega poslanika A. Bodrera je vlada v Rimu odpoklicala in poslala v Beograd Carlo Gallija.

Ko je bila dne 31. maja otvorjena jugoslovanska skupščina, so poslanci opozicije prenesli

izgrede z ulice v zborovalno dvorano. Kraval je bil tolikšen, da je predsednik zborovanje odgodil za teden dni, da se duhovi pomirijo. Protesti proti nettunskem paktu prihajajo iz vseh krajev Jugoslavije, največ seveda iz Dalmacije, Slovenije in Hrvaške, ker Srbi niso toliko zainteresirani. Pogodba bo po zatrdilu vlade vzlic temu ratificirana, in zagotavlja, da ima zanjo v zbornico zadostno večino. Italiji je obljubila dati zadoščenje in sprejela je tudi druge njene pogoje.

Miru pa med Italijo in Jugoslavijo ne bo. Ambicija Italije je, da zavlada nad Jadranskem morjem popolnoma, da postane najjačja in odločujoča sredozemska velesila, in da dobi novih teritorijev na račun Jugoslavije. Jugoslavija ima les, ki ga Italiji manjka, ima premog, ki ga tam ni, ima velika žitna polja, rude itd., in vseh teh reči v Italiji zelo primanjkuje.

Izgrede v Zadru proti Jugoslovonom, ki so bili signal za protiizgrede v jugoslovanskih mestih, opisuje A. R. Decker, poročevalec čikaških Daily News, sledeče:

Jugoslovanski izgrede proti Italiji so se dogodili v odgovor fašističnim provokacijam v Zadru. Spor se je začel ostriti 7. maja, ko je bil jugoslovanski konzul Simčić s svojim tajnikom Markovićem napaden v Zadru na ulici. Njuni ženi sta šetala z njima. Pogovarjali so se v srbo-hrvaščini. Tajnik fašistične organizacije v Zadru, s katerim je bilo več drugih visokih zadrskih uradnikov fašističnega režima, jih je ustavil ter jim ukazal, naj neha govoriti v barbarskem jeziku ter se pomenjujejo v italijanščini, kajti to je v Zadru edini dovoljen jezik. Kmalu se je nebrala gruča fašistov, kot da je bila stvar v naprej aranžirana. Simčić je naglašal, da je jugoslovanski konzul, in če ima kdo z njim kaj opravka, naj se zgleda v njegovem uradu. Eden fašistov ga je hotel udariti, in konzul je zahteval, da se mu pove, če je v Zadru jugoslovanski diplomat varen na ulici pred napadi. Fašistični policijski prefekt je tedaj ukazal svojim ljudem, da ne rabiti fizične sile, tajnik fašistov pa je dejal, da ga ne briga kdo je Simčić, zahteva le, da se

ne pogovarja v barbarskem jeziku, in ukazu se mora pokoriti.

Ta incident je šel mimo brez večjih neprilic. Dne 24. maja, na dan obletnice italijanske vojne napovedi Avstriji, je bil v Zadru odkrit spomenik dalmatinskim Italijanom, ki so se borili v italijanski armadi proti Avstriji. Na slavnost je prišlo kakih 400 fašistov iz Italije, in ti so skupaj z zadrskimi fašisti pričeli s protijugoslovanskimi demonstracijami. V stolni cerkvi se je vršila slovesnost in škof je molil za 'odrešitev' Dalmacije izpod Jugoslavije. Poet E. Coseschi je bral izpred oltarja zaprisego, s katero se Italijani zaklinjajo, da osvobode Dalmacijo. Po maši so se razvrstili v parado, ki se je razvila v demonstracijo. Množica fašistov je z vzkliki blatila Jugoslavijo, njenega kralja in kraljico. Jugoslovane so zmerjali z barbari, katere bo Italija kmalu dobila v svoje meje ter jih civilizirala. Pred jugoslovanskim konzulatom so se žaljenja povečala in fašistični besedniki so grozili, da pride kmalu čas, ko bo Italija poplavela Jugoslavijo. Nato so šli demonstranti v slovansko cerkev sv. Mihaela, kjer so insultirali par ljudi, ki so bili v nji in molili. Na ulici so razvijali jugoslovansko zastavo, pljuvali po nji in jo nato poteptali v blato. Isto so storili s kraljevo sliko. Tajnik fašistov Avnanti je v svojem govoru ob tej priliki dejal, da mu je znan dan, ko Italija napove vojno Jugoslaviji, a ga še ne sme naznaniti. Tedaj bo Italija preplavila s svojimi zmagovitimi četami deželo svinjskih pastirjev in Dalmacija postane svobodna, Italija se poveča, njena glorijska bo rasla v sijaju.

Tako se navdušuje ljudstvo "za narod". Tako vzgaja maso imperializem in kapitalizem. V vojni plača ljudstvo vse stroške, a od "slave" in "glorije" nima ničesar. V nekaterih deželah se je iz izkušenj v prošli vojni mnogo naučilo, v Italiji, izgleda, da nič. Če se bi, bi Mussoliniju odvzelo provokatorsko vlogo in bi odklonilo bitni material za topove.

Demonstracije, izzivanja in provokacije, kot so opisane v tem članku, se bodo ponavljale, in dovajale bodo do vojnih nevarnosti in povzročale vojne, dokler ne zavladajo nova načela, ki so imperializmu in kapitalistični uredbi protivna.

J. S. Z. V VOLILNI KAMPANJI

Socialistična stranka je že posegla v volilno kampanjo. V marsikakšnem kraju so njene organizacije aktivne kot že niso bile deset let.

In naša Jugoslovanska socialistična zveza?

Sodrug, privedite v klube novih članov, pridobite "Proletarcu" novih naročnikov, začnite prirejati shode. Predvsem, gradite organizacijo!

Do volitev lahko pridobimo več sto novih članov. LAHKO, toda edino, če se POTRUDIMO.

"Proletarec" izide v nekaj tednih na 48 straneh, ker bo v njemu priobčen zapisnik VII. rednega zbora JSZ. Vseboval bo vse resolucije, sprejete na zboru, poročila o socialistični kam-

panji in kandidatih, in imel bo angleško priložgo, v kateri bodo zastopani naši slovenski tu rojeni sodrugji in sodruginje.

"Proletarec" mora v tem letu doseči tisoče naših delavcev. Moral bi jih sicer že vsako leto doslej, toda letošnja kampanja nam nudi priliko, da tudi ta cilj dosežemo.

Leto 1928 naj bo leto razširjenja "Proletarca", povečanja JSZ. in leto prerodenja vsega socialističnega gibanja v Zedinjenih državah. In to bo, če vsi, ki so prepričani socialisti in somišljeniki socialistične stranke izvrše svojo dolžnost.

Naprej z delom, naprej s socialističnim praporjem v socialistično ekonomsko uredbo!

Lindy v službi direktorja aeroplanske korporacije

Col. Charles A. Lindbergh je imel od svoje- ga poleta preko Atlantika zelo pisano karijero. Postal je legendarna oseba, nada dečkov, pred- met deklet, ki se zaljubljajo v junake ala po- kojni Valentino, v angleškega princa itd., po- tem pa so se oklenile Lindyja ter ga bombardi- rale z žaklji zaljubljenih pisem. Lindyja so vse križem nadlegovali in zaposljevali. Ameriška diplomacija ga je poslala na zračno potovanje kot nosilca miru in dobre volje v Mehiko, v cen- tralne ter južno ameriške republike; nalogo je dobro izvršil, ne sicer toliko kot nosilec miru, ampak kot oglaševalec veličine in sile, ki jo po- seduje Uncle Sam. Filmske družbe so mu po- nužale službo, oglaševalne kompanije so ga omamljale z milijonskimi ponudbami, silili so ga, naj piše knjige, oziroma, pisali bi jih lahko drugi, on bi posodil samo ime, a on je ponudbe odklanjal, ker so mu njegovi poleti ter nagrade ki jih je dobival mnogo donašale, in ker ni še napravil vseh obiskov. Slava, ki jo je bil dele- žen, ga ni spravila z ravnotežja.

Sedaj, kot poročajo, je začel z novo karije- ro. Prevzel je službo direktorja tehničnega od- delka za Transcontinental Air Transport kom- panijo, katere ustanovni kapital znaša pet mi- lijonov dolarjev. Za začetek se bo pečala z zrač- nim potniškim prevozom med New Yorkom in Los Angelesom. Pravijo, da je samo Lindyjevo ime vredno zanjo par milijonov, nekaj pa so vredne tudi njegove izkušnje ter sposobnost, ki jo mnogo poseduje. Ako se nade promotorjev uresniči, bo ta družba v teku nekaj let prepre- gla vso deželo s prometnimi zvezami v zraku in njeno bogastvo se bo večalo skokoma. S petih milijonov na stotine milijonov. Lindyjeva nalo- ga je, da k temu cilju pomaga in on je službo sprejel. Takoj po tem sporočilu so delnice o- menjene družbe poskočile v vrednosti. Tudi "slava" je business.

ALBIN ČEBULAR:

V nedeljo ob oknu

*Pisma ni —
gotovo se mu dobro godi,
gotovo ima srečne dni
in dosti denarja?!*

*Tam, tam se služi lahko!
Res je, da so pod zemljo:
ali ko ura odbije,
jim bel dan zasije.*

*Pa se vsak naspí,
in zopet gre služít dolarje.
Kaj kdo ve,
kako se trpí! . . .*

IVAN MOLEK:

ARGUMENTI NASPROTNIKOV EVOLUCIJE

Dodatek: J. M. Trunkovi argumenti

Medtem, ko so "Argumenti" izhajali v Pro- letarcu, jih je g. župnik J. M. Trunk pridno čital in sproti pisal ter objavljaj svoje ugovore, svoje argumente. Njegovi argumenti — ki niso samo njegovi — namočeni v staroveški (aristotelški) logiki osoljeni od poklicne zofistike iz novejših časov, spadajo v tretji štadij opozicije, ki je omenjen v začetku mojega predavanja. Razvoj je g. Trunka dvignil toliko višje, da ne pravi več: "Vi ste opice". Metoda njegovega argumenti- ranja je bila že dovolj premleta od naše strani in nesmiselno bi bilo ponavljati premlete stvari, zato takoj preidem na njegove argumente:

I.

G. Trunk se je najprvo lotil stavka: "Vsa stavba socialističnega naziranja je zgrajena na priznanju zakona evolucije" — pa pravi, da je to "hazardna igra, ker vse je postavljeno na eno karto. Priznanje nič ne pomaga, ako zakona ni, niti ni evolucije, kakršna je potrebna za so- cialistično stavbo".

Moj nasprotnik ima pravico in "prosto voljo", da zanika zakon evolucije. Jaz bom zad- nji na svetu, ki bom javno govoril in pisal o evo- luciji zato, da prepričam g. Trunka o dejstvih evolucije, če se on sam noče prepričati. V Zion Cityju, Ill., živi mož po imenu Wilbur Glenn Voliva, ki je trdno prepričan, da je zemlja plo- šča in vsak dokaz glede okroglosti sveta mu je sleparija. Voliva spada mentalno med one lju- di, o katerih je rekel Galilei: "Ako tudi zvezde pokličem, da padejo z neba in pričajo zame, še mi ne bodo verjeli!" Zakaj bi take ljudi pre- pričevali? Voliva naj trdi kar hoče — zemlja ni radi tega nič manj kroglasta. Župnik Trunk naj piše, da je mehanska evolucija — materialistič- na, if you please — še taka budalost, domišljija, švindal etc., to ne spremeni dejstva glede evo- lucije niti za eno bilijontinko atoma. It doesn't mean a damned thing!

G. Trunk je v zmoti, ko govori o evoluciji vsega in vsakega postanka iz "golega nič". Iz golega nič ni res nič. Znanost, ki priznava evo- lucijo, ne pozna nobenega "niča" v naturi in vesoljstvu. Tisti "nič" spada v srednjeveški skolasticizem in tam je pokopan. Evolucionisti pravijo, da pogoji za evolucijo so vedno v ve- soljstvu. Zunaj nature ni nič — in ta "zunaj" je nič.

Zakon (neka usmerjenost) razvoja je. So- cialistična filozofija sloni na trdnem temelju: na življenju, na živih dokazih razvoja od naj- nižjega do doslej najvišjega kompleksa.

II.

Vsako zagovarjanje Jos. McCaba je od moje strani odveč. Mož, ki stoji na visoki gori svojih popularno-znanstvenih del, priznanih od največjih živečih učenjakov in služočih knjižnicam na univerzah, ne potrebuje zagovora. McCabe ni zato zaslužen, ker je odpadli frančiškan. Mnogo frančiškanov in drugih duhovnikov je že "odpadlo" pa ni znanost zato nič na boljšem. McCabe je po svojem odpadu delal in še dela — in to je, kar šteje.

G. Trunku ni po volji moj citat McCabove ugotovitve: "Religija je v vseh dobah svoje evolucije rastla z ignoranco mase in padala z rastjo izobrazbe. Kjer ni znanja, tam cvete vera, kjer je znanje, tam vera peša in izginja." Trunk pravi, da je McCabe osamljen v tej trditvi, da on sam to trdi.

H. G. Wells, svetovno znani angleški novelist, zgodovinar in filozof, piše v svoji najnovejši knjigi "The Open Conspiracy" sledeče:

"Now, in the communities in which we are living today there has been a far-reaching weakening and change in religious beliefs. This has been due to an enormous growth of knowledge, to an enhanced vigor of criticism, to a relative enfeeblement of government and authority which released unprecedented freedoms of speech and permitted the crystalization of doubts into coherent and militant denials."

So še druge avtoritete, ki so istega menja, ali to naj zadostuje. McCabe ni osamljen!

III.

J. M. Trunk odločno taji, da je cerkev pobijala Kopernikov solncesrednji (heliocentrični) sistem in branila aristotelo-ptolomejski zemljepisrednji (geocentrični) sistem. On piše:

"Ako se vrže nekaj v javnost, kar čitajo morda tisočeri, se mora z besedo 'laž' zelo previdno ravnati. Nikakor se pa ne obotavljam reči, da je v navedenem odstavku predavanja več 'laži', nikakor nele kakih zmot."

Nestetokrat je moral predavatelj že čitati, dobi pojasnilo od vsake merodajne strani, da cerkev kot taka s kakimi znanstvenimi razpravami, mnenji, vprašanji, nauki, rezultati, razmotrivanji . . . nima ničesar opraviti. On to dobro ve. Ako toraj trdi, da je 'sveta, nezmotljiva (!) cerkev sprejela geocentrični sistem za sveto resnico . . .', se on nikakor ne moti, temveč prav nesramno laže.

Laže, ne moti se, če trdi, 'da so očetje teologi, ki so kovali dogme in diktirali . . .' On dobro ve, da kaka dogma obsega kako versko resnico, ne pa znanstvenega mnenja. Teologi so se ukvarjali z mnenjem o geocentričnem in heliocentričnem mnenju, pa ne kot teologi, temveč kot znanstveniki, ali iz golega zanimanja, kakor se marsikdo zanima tudi za kako evolucijo. Nihče

ni bil 'krivoverec tedaj', ako je zagovarjal geocentrični sistem, kakor bi ne bil dandanes, niti ne, če bi danes trdil, da je zemlja ploščasta ali le kak bliniec. To je laž, če kdo ve, da ni res, pa trdi. 'Trohneli v ječah, goreli na grmadah . . .' to so ocvirki, umerjeni za mentaliteto poslušalcev, izgovorjeni z namenom, napolniti poslušalce z mržnjo do cerkve, ne pa jih poučiti.

Prav enaki ocvirki so izrazi 'zavrtelo', 'v glavi se vrti', 'hudič raztrosil krivoverski nauk', 'frdaman', ako se kaj takega pripisuje na rovaš cerkve, dasi so morda tako operirali teologi, magari, magari tudi cerkveni krogi, s čemur pa cerkev nima opraviti.

Laž je, 'da je cerkev dvesto let pobijala to resnico in gojila staro zmoto . . .', ker cerkveni krogi, ako so tako delali, niso cerkev, in cerkev nima opraviti prav ničesar s kakim geocentričnim ali heliocentričnim sistemom ali naukom".

Tako g. Trunk. Priznati mu je treba, da je smel zagovornik svoje cerkve. Ne sme pa se pozabiti, da je to njegovo opravilo. Advokat zagovarja tudi največjega razbojnika, čeprav morda ve, da je kriv — to je njegov posel in od tega se živi.

Moj oponent pravi, da jaz dobro vem, da cerkev kot taka nima s kakimi znanstvenimi nauki in vprašanji ničesar opraviti — da jaz dobro vem, da očetje teologi ne kujejo z dogmami znanstvenega mnenja in da dogme obsegajo verske resnice. Jaz ne vem tega! Takih jeguljastih besed sem slišal in čital že mnogo, ne vem pa, če je to res; nasprotno vem, kolikor vem, da to ni res. Dalje ne vem, če je trohica resnice v kaki "verski resnici".

Vsi zanesljivi zgodovinarji, ki se pečajo s temnim srednjim vekom, govore enostavno o cerkvi. Cerkev je storila to in to, cerkev je ukazala to in to . . . O konfliktu med cerkvijo in solncesrednjim nazorom so napisane debele knjige, je gradiva cele gore — in vsi avtorji, katerih dela sem preštudiral, omenjajo teologe, cerkveno oblast, papeže, sveti oficij, cerkev . . .

Prej omenjeni Wells piše v svoji knjigi "Outline of History" (stran 732) sledeče: "He (Galilei) made what was almost the first telescope, and he developed the astronomical views of Copernicus; but the church, still struggling gallantly against the light, decided that to believe that the earth was smaller and inferior to the sun made man and Christianity of no account and diminished the importance of the Pope; so Gallilei, under threats of dire punishment, when he was an old man of sixty-nine, was made to recant this view and put the earth back in its place as the immovable centre of the universe".

Besedo "church" sem jaz podčrtal. Fran Drtina piše v svoji knjigi "Miselni razvoj evropskega človeštva" (stran 323) tole:

"Nastal je poslednji, odločilni boj obeh svetovnih nazorov, zemljepisrednjega aristotelskega

in solncesrednjega Kopernikovega. Duhovenstvo se je šele sedaj zavedlo posledic novega nauka in je začelo proti njemu agresivno in strastno nastopati. L. 1616 — torej šele 73 let potem, ko je izšel — pride Kopernikov spis na Index librorum prohibitorum na podlagi mnenja, ki se je glasilo: *"Trditev, da stoji solnce mirno v sredi sveta, je nesmiselna, filozofsko varava in naravnost krivoverska, ker je v očitnem nasprotju s svetim pismom. Trditev, da zemlja ni v sredi sveta, da ni mirna, ampak da se vsak dan vrti, je nesmiselna, filozofsko zmotna ali vsaj kriva domneva"*. — Šele sedaj postaja cerkev pozorna na nevarnost, ki grozi njemu nauku in svetovnemu nazoru. Med tem pa je Galileo Galilei (1564—1641) goreče in neumorno nadaljeval svoja raziskavanja. Po iznajdbi daljnogleda (1608) je lahko dokazal to, kar je Kopernik samo deduktivno trdil. Galilei je našel tri Jupitrove mesece, solnčne pege, razložil je Rimsko cesto kot nebroj zvezd, našel je, da kroži Venera okoli solca in je tako dobil dragocene analogije za gibanje zemlje okoli solca. Že pred tem izraža (1597) v pismu Keplerju soglasje s Kopernikovim naukom: *"Nesreča je, da so oni, ki iščejo resnico in se ne drže nobene nepravilne metode, tako redki. Pred mnogimi leti sem prišel h Kopernikovemu nazoru in sem s tega stališča našel vzroke mnogih prirodnih pojavov, ki se z navadno podmeno niso dali kratkomalo razložiti. Napisal sem mnogo dokazov in zavrnitev, a si jih nisem upal dati v tisk, ker me je ostrašila usoda našega učitelja Kopernika, ki je sicer pri nekotikih ljudeh dosegel nesmrtno slavo, pri neštevilnih pa — toliko je tepcev na svetu! — postal predmet dovtipov in zasmeha"*.

(Dalje prihodnjik.)

"Politične" službe in "politične" vsluge

V velikih ameriških mestih je veliko "politike" in veliko "političnih" služb. V manjših so celo policijske, pometiške in gasilske službe smatrane za politične v smislu, da jih dobe le tisti, ki so prijatelji očeta župana in vodilnih občinskih mož. Njihov prijatelj si le, če zanje agitiraš.

Po zadnjih županskih volitvah v Chicagu je nova klika imela toliko kandidatov za "politične" službe, da je v mestni hiši in v uradih gospodov, ki vodijo svoje oddelke, izgledalo kakor gnezdo, v katerem se drenjajo mladiči in odpirajo svojo kljune, proseč hrane.

Največ teh služb v nagrado je oddal mestni pravnik Samuel Ettelson; bilo jih je toliko, da se je stvar razvila v javen škandal. Nekateri aldermani so hoteli seznam ljudi, ki jih imajo departmenti na plačilni listi, da razvidijo, koliko

je med najetimi takih, ki dela opravljajo, in koliko onih, ki prejema samo plače. Niso ga dobili dotlej, dokler ni mestni svet sprejel ordinance, ki določa, da mora oddelek mestnega korporacijskega pravika in vsi drugi dati mestnemu svetu seznam svojih vslužbencev kadarkoli ga zahteva.

Mestna administracija je baje odslovila že 4000 ljudi, prvič ker se je za stvar začelo zanimati ljudstvo, in drugič, ker ni zadosti sredstev v mestni blagajni, davki pa so že tako neznosni. Neglede, kdo gospodari v mestni hiši — republikanci ali demokratje, oboji so eno. Prvi kot drugi služijo privatnim interesom, politična mašina prvih kot drugih je stvar korumpiranih glavarjev, ki imajo zveze ne samo z gospodarji zgoraj, ampak še posebno z *under-world* karakterji. Včasih so politični boshi v gotovih okrožjih ob enem glavarji butlegarskih kartelov, ali igralnic in bordelov, in nemalokrat so v zvezi tudi z roparskimi družbami. Ves ta aparat je vposljen v volilnih kampanjah. Ker nima nobenih načel, se opira edino na demagogijo. Igra se z nevednostjo ljudstva ter apelira na njegov patriotizem, obljubuje mu modificirati prohibicijo, obljubuje očistiti mesto roparjev, zgraditi to, zgraditi ono — in to naivno ljudstvo verjame in se tepe zanje. Vsi agitatorji kapitalističnih strank so plačani, ali pa morajo agitirati v nagrado za "službe". Kdor je nima in če se izkaže za posebno pridnega, ali ako ima vpliv, sme z vso gotovostjo računati nanjo v slučaju zmage stranke, za katero agitira.

Dokler ne bo ljudstvo ameriških mest izprevidelo, da gre s svojim podpiranjem korumpiranih političnih mašin iz dežja pod kap, ni pomoči. Ako bi bilo v čikaškem mestnem svetu vsaj pet ali deset socialističnih aldermanov, in povprečno toliko v newyorškem, pittsburghskem itd., pa bi bilo za ameriško javno življenje veliko boljše, dolar v mestnih blagajnah bi imel več vrednosti za mesto in za korumpiranec bi bil težje dosegljiv, zločinstva bi bilo manj in justica bi bila vsaj za silo podobna justici.

Kapitalistični "palitišni" so vzgojeni v korupciji, streme po nji, jo negujejo, in vse njihovo delovanje je usmerjeno po potih grafta in službovanja interesom.

Popolno nasprotstvo njim je socialistična stranka, ki je stranka načel, zgrajena na moralni sili. Socialisti se trudijo ljudstvo pridobiti, da bi mislilo zase, namesto da mislijo zanj korumpirani "palitišni". Kajti ko hitro začne ljudstvo misliti, bodo politične mašine, kakršne dominirajo nad velikimi amerišskimi mesti, okrajji in državami, prestale. Socialistična stranka pride tedaj do svoje prave veljave, kar bo dobro za ljudstvo te dežele in za ves svet.

Ako nočete, da bi bili glasovi delavcev vrženi proč, agitirajte za socialistično listo.

J. S. MACHAR:

POBOŽNA RODBINA

Prevel dr. Joža Glonar.

(Iz knjige "Konfesije literata".)

(Nadaljevanje.)

Jaz: Želel bi, da bi mogel razsvetliti glave vsem, v katerih še sedaj gnezdi tema —

Če so bili pokojni gospod župnik safir v kroni cerkve, so bili sedanji Častiti gospod rubin — katere primere se poslužujemo samo zato, ker v resnici ne vemo, kateri izmed teh dragih kamenov ima večjo ceno. Sedanji duhovni voditelj so bili duhovnik po srcu Gospodovem: hlapec božji, zdravnik duš, svetovavec in tolažnik v eni osebi. Ko so peli veliko mašo ob nedeljah in praznikih, je obletala može od neizraznega razburjenja kurja polt in mlada dekleta so se tresla v svoji notranjosti, da so jim ušesca rdela; če so izpovedovali, so spovednico kar oblegali; če so vodili procesijo ali na polje ali obiskat Devico Marijo v Stari Boleslavi, je šla vsa fara z njimi. In kakor smo že omenili, so se radi ponižali k zabavam svojih faramov: dan za dnem so sedeli v njih krogu v gostilni, če so videli, da bi se čutili počesčene, če bi igrali z njimi, so z njimi tudi kartali, najsi že enaindvajset ali ferbl, o proščanjih tudi plesa niso zavržli, samo da bi jih razveselili, da, v svoji ljubezni do njih so šli tako daleč, da so plesali z njimi vso noč, nato še v pondeljek in še sledečo noč — z eno besedo: dober pastir, ki svojih ovčic niso nikdar zapustili.

Da so se oklenili, se morali okleniti s posebno naklonjenostjo rodbine našega pobožnega Jana Homolke, je umljivo samo po sebi. Odlikovali so poštenega Jana, odlikovali skrbno Ano, kjerkoli je bila prilika, toda njihovo posebno naklonjenost je uživala sramežljiva rožica, ljubko pobožno dekletce Babetka.

Dragi čitatelj naše pripovedke se menda pač spominja, da je Babetka, dokler je še bila ljubek popek, kazala posebno nagnjenje k umetnosti. Ne samo k upodabljanju, ampak tudi k petju. Glas je imela kakor zvon in pela je kakor sam Božji škrjanček. In ravno to nagnjenje so duhovni oče pri nji kmalu opazili; naravno je, da so iz tega semena skušali vzgojiti cvetko. Na njih povabilo je hodila Babetka v farovž in gospod župnik so jo učili v umetnosti poznavanja not in petja — in ko so se približali velikonočni prazniki, ko je prišlo Telovo, je pošten Jan s pobožno Ano stal pri veliki maši v cerkvi in v zboru glasov, pojočih na koru, naenkrat začul Babetko in njen "Kirjelejson", je mil ginjen, kakor še nikdar v življenju. Tako menda pojejo angelci pred Gospodom v nebesih — si je mislil in kakor grah debele solze so tekle po njegovem poštem licu. In potem je Babetka pela solo in Jan se je nagnil k skrbni Ani: "Kako srečo imava s tem otrokom!" — ji je šepetal ves solzan. Ana je samo prikimala in tudi jokala.

Ali je čudo, da je Babetka hodila rada v farovž in vedno pogosteje. Da, doma celo že skoro ni več strpela, samo v farovžu, samo v farovžu bi tičala, dasi je gospodična Režika ni gledala ravno z ljubeznivim očesom: menda jo je zavidala za njen krasni glas in uspehe v hiši Gospodovi — take so pač ženske . . .

Učitelj Eman je za Babetko vedno gledal z žare-

čimi očmi. Seveda. Kdo bo prvi vrgel kamen nanj, če mu je ljubezen prišla v srce? Naš dobri vzgojitelj mladine se je zaljubil, in zaljubil se je v Babetko. — Tukaj ni treba nikakega opravičevanja in obrambe: sam Gospod, ki ravna vse, je poslal to ljubezen v njegovo srce in je vedel, čemu. Dobri Eman je ljubil, toda zinil ni besedice. Vsa vas je že vedela, toda Eman je še vedno bežal, kjerkoli in kadarkoli se je pokazala sramežljiva Babetka in samo če jo je lahko opazoval neopažen, jo je gledal s pogledi, ki so povedali vse. Nekoč so sam duhovni pastir ustavili Eman in stvar odločno zgrabili: rekli so mu, naj gre brez vseh okolišev k staremu Homolki in ga prosi za Babetko — toda dobri Emanek je naprej zardel, potem obledel, ni rekel besedice in je pobegnil, kakor da je kaj ukradel . . .

Neko noč se je skrbna Ana metala po postelji in globoko vzdihovala. Pobožni Jan je to nazadnje opazil in vprašal rezko: "Kaj ti je?"

"Eh, Babetka," je vzdihnila Ana iznova, "je v drugem stanu."

Pobožni Jan je presenečen nad to novico zaklel. Črez nekaj časa je vprašal: "S kom?"

"Ne vem —" je rekla Ana. "Noče povedati."

"Ampak ti moraš to vedeti," je drezal Jan. "S kom je hodila?" je silil dalje.

"Z nikom."

"Sakra, povej!" in Jan se je vzdignil v postelji. Skrbna Ana je nekaj časa premišljala, nato pa je rekla: "Menda je hodila v farovž."

Jan je osupnil. Kar sapo mu je vzelo. Mislil je in razmišljal. Črez nekaj časa pa je puhnil in rekel resno: "Samo to!"

Cenzor: "Za božjo voljo! Kaj mislite?! Kaj ste napisali?! Sveta Cerkev! To bo slabo učinkovalo po farah —

Jaz: Ne razburajte se. V prihodnjem poglavju bo vse boljše.

Cenzor: Ampak zares. Zanašam se na vas. To je neprijeten položaj . . .

VII.

Cenzor: Tako si škoditi! Tako poteptati komaj zopet pridobljeno dobro pisateljsko ime! Tako zavriniti svojo srečo! Veste, kaj se je pripravljalo! Ne veste! Niti slutiti ne morete! O priliki svojega petindvajsetletnega škofovskega jubileja je sklenil Najsvetejši Oče poslati odličnim možem vedno vernega češkega naroda red "pro ecclesia et pontifice" —

Jaz: Jezus, Marija!

Cenzor: Da. Sedaj že slutite. Dobili ga bodo razni odlični znanstveniki, nekoliko urednikov, jaz, potem župani precejšnjega dela čeških mest in izmed literatov Vaclav Řežiček in —

Jaz: Kar sape nimam —

Cenzor: Da. Predloženi ste bili. In ravno za "Katoliške pripovedke"! — toda po tem zadnjem lapsusu, po tej vaši recidivi, vas je Najčastitejši Škof, Milostni Gospod Doubrava, črtal, dasi je Reyl —

Jaz: Paragraf, vi poznate Reyla?

Cenzor: Jaz? Reyla? Duševna brata sva! Reyl ni neumen. Odkod ga poznate vi?

Jaz: Za božjo voljo! Cele večere je presedel tukaj pri meni. Dajal sem mu lekcije o starih Grkih in Rimljanih, o tem, kaj je prišlo za njimi, o zgodovini katoliške cerkve, o moralki, o sveti veri — vse mogoče reči sem ga učil.

Cenzor: Glej no, o tem mi ni zini niti besedice, da je bil torej pravzaprav vaš učenec. Veste, on je prefriganec, marsikaj ve, toda vsega ne pove. Če bi bil slutil, da sta si dobra, bi ga bil vzel s seboj — vašim pripovedkam bi to samo koristilo!

Jaz: Pripeljite ga, paragraf, pripeljite ga! Pisali bomo nadaljevanje "Katoliških pripovedk", pa naj pomaga! Pri meni je že kakor doma.

Cenzor: Sveta resnica. Ko bomo začeli novo pripovedko, pa pripeljem Reyla. Zato se je s svojim škofom tako trgal, da bi vi vendar dobili ta papežev red. Že iz tega bi bil lahko sklepal, da so kakšne zveze med vama.

Jaz: Ne zanikam. Rad me ima in kakor pravi kristjan kaže to svojo ljubezen ob vsaki priliki zelo očitno. Nič mu ne manjka, samo ona žlica, v kateri bi —

Cenzor: — vam lahko podal vse sladkosti tega sveta, kaj ne?

Jaz: Res. Toda za oni red mi je žal. Kdo ga bo dobil?

Cenzor: Menda g. dr. Chalupný. Gospod škof pravi, da ima velike zasluge za Sveto Cerkev. Tem večje, ker pusti o sebi govoriti, da je sovražnik klerikalizma. Ravno argumenti, ki se dobe pri tzv. "nevernikih", učinkujejo vedno dobro.

Jaz: Reyl se je torej potegnil zame?

Cenzor: Kakor konj. Saj ga bom pripeljal.

Jaz: In vi niste mogli povedati, da mislim svojo hibo popraviti?

Cenzor: Povedal sem to Reylu. Toda v škofovski rezidenci so rekli, da je ta reč prehuda in da z redom ne bo nič.

Jaz: Torej, paragraf, pogledjte, kako sem popolnoma brez krivde prišel ob najvišje odlikovanje svojega delovanja.

Po oni nemirni noči, ki smo jo opisali na koncu prejšnjega poglavja, je prišlo jutro. Pri Homolkovih je bilo tiho. Skrbna Ana si je našla celo vrsto oddaljenih poslov, da je bila lahko sama s svojimi mislimi. Babetka se je vrtela v kuhinji in je z nenavadno pridnostjo, kakor bi ne hotela biti motena, čistila vso svetlo posodo in orodje, pobožni Jan pa je bil sam v sobi, meril jo je z resnimi koraki in je razmišljal. Premišljal je dolgo in dolgo. Potem je stopil k omari, vzel iz nje prazne oblačilo, ki ga je rabil samo za obisk Hiše Gospodove, se preoblekel in je odšel. Toda ne v Hišo Gospodovo; nameril je pot v farovž.

Gospodična Rezika ga je pozdravila: "Jojmene, obisk imamo!" in veselo tlesnila z obema rokama ob predpasnik.

"Ali so Gospod doma?" je mračno vprašal pobožni Jan.

Gospodična Rezika je osupnila ... odkod to? Niti krščanskega pozdrava ji ni privoščil danes, niti podal roke, gleda kakor deževno vreme in vpraša po Častitem Gospodu ... Toda naenkrat se ji je posvetilo, zardela je in peljala pobožnega Jana k vratom Gospoda: "Naj le gredo, gospod Homolka, doma je — kje pa naj bo?"

Jan je potrkal.

Vrata so se odprla, na pragu so stali sam Častiti oskrbnik duš svojih faranov. "Kaj prinašate? Kaj prinašate? Na veke amen!" tako so pozdravljali in odgovarjali na pozdrav, ki ga je pobožni Jan tudi tukaj

opustil, peljali svojega gosta k zofi, ga posadili nanjo in pozorno opazovali njegovo pošteno lice.

Takim dokazom očitne milosti in takemu ljubeznivemu pozdravu se pobožna in krščanska duša našega Jana ni mogla ustavljati. Led se je raztaljal, oblaki so se razvlekli, njegova duša se je svojemu pastirju na stečaj odprla in pobožni junak naše pripovedke je položil vse v nekoliko preprostih besed, ki jih je izrekel z zaupljivo udanostjo: "Jaz, ki — Častiti Gospod — kaj bo zdaj z Babetko?"

Duhovni oče so osupnili. Težko vprašanje in še težji odgovor — kako naj človek tako brez vsega odloči usodo ene izmed duš, ki mu jih je poveril sam Gospod? Nekoliko so obledeli, potem zardeli, pogledali s praznim pogledom pred se in nazadnje začeli govoriti. Govorili so genljivo in lepo, kakor bi stali na prižnici. Govorili so o tem, kako pogosto se zgodi, da je duh slab, meso pa močno; da hodi hudopec po dne in po noči okoli človeških prebivališč in išče, koga bi požrl; da Gospod samo onega, ki ga ljubi, obiskuje s križem; da je Babetka mlada in da mlade duše pogosto sicer gredo po dobri cesti, da pa se večkrat naveličajo in krenejo na pešpot, ki pelje v zlo; da ne smemo strogo soditi, da nas nekoč ne bo naš nebeški sodnik enako strogo sodil; da svetujejo pobožnemu Homolki kakor človek človeku, kristjan kristjanu in pastir svoji ovci, naj Babetki odpusti in upa, da bo nekoč na enak način odpuščeno tudi njemu, Janu; da Oče Nebeški v svoji neizrekljivi modrosti preskuša in izkuša človeške duše in pusti celo, da padejo, toda nazadnje obrne vse k dobremu — in še mnogo, mnogo takih tolažilnih besed in prilik so porabili Častiti gospod župnik, pobožni Jan pa je poslušal tiho s sklonjeno glavo. In ko so potem Pastir fare končali, jo je vzdignil in udano vprašal: "Ampak jaz mislim, kaj bo zdaj, oné, z Babetko?"

(Dalje prihodnjč.)

Nad šesto premogarjev ubitih v teku štirih mesecev tega leta

V prvih štirih mesecih l. 1928 je bilo ubitih pri delu 603 premogarjev. Meseca maja je bilo ubitih izredno veliko premogarjev vsled eksplozij, in statistični biro, kadar bo gotov pri zbiranju podatkov za zadnji mesec, bo gornje število povečal za par sto. Po dosedanjih podatkih je razvidno, da je bilo v prvih petih mesecih tega leta ubitih okrog devet sto premogarjev.

Kdo je Norman Thomas?

"Sovražnik delavcev," pravijo komunisti. "Nevaren radikalec," pravijo kapitalistični graftarji.

Thomas je v resnici borec za ljudska prava in za socializem, kakršni so redki v tej deželi. Je človek velikih sposobnosti, oseba, katere karakter je nedotakljiv. Če ga ameriško ljudstvo izvoli za predsednika, bo imelo na predsedniškem stolu prvič izza Lincolna moža, ki je vreden te službe.

Ako vam je naročnina na "Proletarca" potekla, ali ste jo že obnovili?

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

VELIK IZLET ZVEZE SLOVENSKEH DRUŠTEV V SAN FRANCISCO.

SAN FRANCISCO, CALIF. — V nedeljo 17. junija priredi "Zveza slovenskih društev v San Franciscu" svoj prvi izlet ali piknik v dobroznanem Madrone parku ob Sacramento Short Line. Izletni odbor se trudi, da bo izlet, postrežba, godba itd. zadovoljila vsakega. Igrala bo slovenska L. Judnich Accordian Band. Kdor ima "srečo" (in veliko je takih), bo deležen dobitkov. V zabavo bodo imeli žogometalci črnca in imeli bomo vsakojake sportne igre. Žeje ne bo, kajti Volsteada nismo povabili. Senca, ki jo dajejo velika "red-wood" drevesa, je v tem parku nekaj krasnega. Sploh je Madrone park sam na sebi krasota. In v nji se bomo zbrali rojaki med rojaki, poslušali bomo zvoke naše godbe, se zabavali z igrami itd. Poskrbljeno bo vse, da se bomo res kratkočasili, in da ne bomo ne gladni ne žejni.

V Zvezi ki ta izlet priredi, so: Izobraževalni in dramatični klub Slovenija; Tabor Slovanov št. 304 SNPJ.; Slovensko podporno Društvo Californije; žensko društvo sv. Marije; druš. Golden Gate JSKJ.; druš. Prijatelj SSPZ.

Namen zveze je medsebojno zblíževati društva v svrhu skupnega dela za napredek naselbine in za boljši uspeh svojih priredb.

Prebitek tega izleta bo razdeljen med imenovane sodelujoče organizacije. Vozni listki se dobe pri tajnikih društev, na dan izleta pa na Key Route Ferry in stanajo v oba kraja (return) \$1, vključivši vstopnino v park. Otroci izpod 12. leta plačajo 50c.

Publičijski odbor.

RAZNO S PREMGOVNIŠKEGA OKROŽJA V KANSASU.

GROSS, KANS. — Kot drugod, vlada tudi med tukajšnjimi premogarji velika revščina. Odbor unije 14. okraja je izdal apel na pomoč, kar se je zgodilo prvič v 30 letih. Že to dokazuje, kako mizerne so razmere v nekdanjih živahnih kansaskih premogovniških revirjih.

Rovi večinoma počivajo. Unija U.M.W. je tudi tu že zelo razrahljana. Rudarji iščejo izhoda kakor pač morejo. Mnogi so privezani na te kraje, mladina in kdor sploh more beži drugam, a tudi drugod se delo težko dobi. Ker je delavski trg prenapolnjen, so plače nizke, in nenasitni profitarški sistem jih znižuje kjerkoli more.

V svoji zbežanosti ter bedi so premogarji dostopni vsaki demagogični propagandi, ki jim obljublja skorajšnjo rešitev. Treba je samo "direktne akcije", pa bo šlo! Verjamejo, da ko hitro prevrnemo stolček John L. Lewisa, pa bo vse allright in naše mizerije bo konec.

Vsa znamenja kažejo, da je opozicija zrasla Lewisu čez glavo in jo to pot ne bo tako zlahka udušil kot drugokrat. Izgleda, da bomo v tem kaosu dobili dvojno unijo, oziroma razcepitev, ki zaenkrat ne more biti v korist drugemu kot premogovniškemu družbam.

Sosednji Pittsburg, mesto, ki živi od premogarjev, se že sedaj pripravlja, da "dostojno" proslavi Četrti

julij. Trgovska komora (Chamber of Commerce) je sklenila zbrati \$4000 za bengalični ogenj in za oglašanje praznovanja. Za apel, ki kliče na pomoč bednim rudarjem, katerega omenjam prej, ni imela ničesar in ga je prezrla.

Dasi smo zelo "rebeliš", se vendar nekoliko brigamo tudi za delavsko politiko. Socialistična stranka v tej državi bo imela pod svojim imenom na glasovnici skoro popolno listo kandidatov v državne urade. Umevno, da bo na nji tudi naš predsedniški kandidat s. Norman Thomas. Podpise na peticije se pridno nabira in kot razvidno, zanimanje za socialistično gibanje naglo raste. Socialistični kandidati v državne urade so: za governorja, H. L. Peterson, za podgovernorja W. Z. Malone, za državnega tajnika L. C. Hambléy, za državnega blagajnika F. B. Odell, za državnega avditorja Nathan A. Hoyle, za nadzornika državne tiskarne Jesse W. Reeve, za zavarovalniškega komisarja Frank Higgins, za nadzornico državnih šol Ida A. Belooft. Socialistični predsedniški kandidati so J. S. Hayden, R. W. Gillman, Arthur Bridwell, R. H. Galoupee, C. R. Ingram, T. W. Dunstan, Steve Dudaš, N. J. Andrews, W. Salathiel in A. A. Hook.

Kar se tiče aktivnosti naših klubov, delujejo kolikor je v obstoječih razmerah mogoče. Aktivni so npr. pri nabiranju podpisov na peticije v agitaciji v splošnem, ki pa se razlikuje od one v "dobrih časih". Na VII. redni zbor nismo poslali iz Kansasa nobenega delegata, in to vsled opisanih gospodarskih razmer.

Anton Šular.

NAŠI UMETNIKI IN MI.

CHICAGO, ILL. — Dasi smo Slovenci majhen narod in ne štejemo mnogo v ameriškem "melting potu", imamo zavest, da je med nami mnogo nadarjenih, in da nismo brez umetnikov. Imamo jih mnogo na vseh poljih, ki delujejo bodisi doma ali v tujini.

Med ameriškimi Slovenci sta sedaj v ospredju dva. Ne eden ne drugi ne prihaja iz bogatih krogov, oba sta okusila vse težave borbe za obstanek. Pravijo, da narod ne ceni svojih velikih mož, da ne razume svojih talentov. Za narod kot celoto je to pravilno. Je pa v vsakem narodu mnogo razumnih, ki so ponosni na svoje duševne velikane in umetnike. Slovensko napredno delavstvo v Ameriki, namreč tisto ki ni napredno samo na jeziku, je vsikdar storilo vse, da je omogočilo medse pot umetnikom in razumnikom. Oba naša umetnika sta dobila med njim najboljši odziv. Eden je to takoj razumel in je dejal: moje mesto je med vami, in če bom kaj mogel, bom pomagal. Drugi se ni opredelil tako določno. Če pravi, da umetnost nima opravka s politiko, je lahko v pravem vsaj zase, toda kaj je politika? Politika je npr. tudi katoliška cerkev, ki si na vso moč prizadeva, da dobi čimveč politične moči, najsibo na Poljskem, na Slovenskem ali v Zedinjenih državah. Slovenski farovži vodijo politiko, in cerkve so jim politična zbirališča. Dasi so v njih maše in razne ceremonije, resnica ostane, da te stvari same na sebi niso nič, in da duhovščina živi od svoje politike, ali bolje, živi od pristašev, ki sledijo njeni zavajalni politiki. Če pomagam takšni cerkvi, pomagam politiki kakršno branijo trustjani. Če pomagam na priredbah zavednih delavcev, vem, da

pomagam pri delu, ki stremi dvigniti ljudske množice na visoko kulturno stopnjo; pot do te stopnje je vzgoja in pa borba proti onim, ki hočejo, da množice ostanejo nevedne in pohlevne. Tudi umetnik se mora odločiti za ene ali druge nazore. Ali je z onimi, ki hočejo da gre svet naprej, ali pa pomaga nasprotni smeri, čeprav se tega ne zaveda.

John R. Sprohar.

SOCIALISTIČNA ORGANIZACIJA V DULUTHU USTANOVljena.

DULUTH, MINN. — Začetek je storjen. Duluth ima ponovno socialistično organizacijo, ki sta jo ustanovila potovalni agitator s. Herman in odvetnik Slovin s sodelovanjem podpisanega. Šteje 18 članov. Vse kaže, da bomo v kratkem zgradili močno postojanko, katera bo kos nalogam, ki jih ima politična stranka v takem mestu.

Tako moramo torej graditi po raznih ovinkih, razočaranjih ter polomih znova. Do razkola smo imeli v Duluthu škandinavsko postojanko s 500 člani, dve finski s 400 člani in dve angleški s 300 člani, poleg še druge narodnostne skupine — skupaj okrog 1500 članov. Danes jih nimajo ne socialisti, ne komunisti. In te ljudi bomo poskušali pridobiti nazaj v stranko, katero so zapustili. Mnogi se bodo povrnili, in pridobili bomo tudi druge.

Čudno, da se po železnem okrožju ne zanimajo za nedavno objavljeno naznanilo o Hermanovi turi. Herman bo v Indianapolisu med 10. in 25. junijem. Ako sodrugi na ranču mislijo, da mu lahko aranžirajo shode, npr. na Virginiji, Evelethu, Hibbingu in Chisholmu, naj stopijo z njim v dotiko. On sam bi rad prišel mednje in potipal nekoliko jeklarski trust — a rabi sodelovanja.

Predsedniškega kandidata Norman Thomasa mslimo dobiti to poletje tudi v Duluth na kampanjski shod. — *John Kobi.*

ZAHVALA "SAVE".

CHICAGO, ILL. — Koncert soc. pevskega zbora "Sava", ki se je vršil 20. maja v Chicagu in je bil ponovljen 30. maja v Waukeganu, je zelo dobro uspel. Udeleženci obeh so bili s programom zelo zadovoljni; po vsebini je bil raznovrstnejši in bogatejši od prejšnjih. Da ga je bilo mogoče tako izborno izvesti, gre zasluga vsem "Savinim" pevcem in pevkam, mlademu violinistu Louis Vitezu ter ge. Brunette Walter, ki ga je spremljala na glasovir, gospodu in gospe Jacob Muba, sestram Frances in Alice Artach ter Evi L. Mayer. Zahvaljujemo se nadalje vsem, ki so pomagali k uspehu čikaškega koncerta z delom ali drugače, klubu št. 45 za postrežbo, in vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali na teh dveh priredbah. "Sava" obljubljuje, da jim bo za protiuslugo nudila prihodnjič še bogatejši program.

Frank Alesh, predsednik "Save".

SEZNAM PRISPEVKOV, KI JIH JE PREJEL KLUB J.S.Z. V AVELLI.

AVELLA, PA. — Na prošnjo kluba št. 225 JSZ. na Avelli so se odzvali s prispevki sledeči: JSZ., Chicago, Ill., \$24.27; klubi: št. 10, Forest City, Pa., \$5; št. 69, Herminie, Pa., \$2; št. 114, Detroit, Mich., \$5; št. 222, Girard, O., \$5; št. 235, Sheboygan, Wis., \$2. Skupaj \$43.27. Klub izreka vsem prispevateljem iskreno zahvalo.

Frank Bregar, tajnik.

O STAVKOVNI SITUACIJI V VZHODNEM OHJU.

BRIDGEPORT, O. — Borba premogarjev proti operatorjem ni še končana, zmage še ni na vidiku v zlic novim prerokom in Mojzesom, a borba se vendar izpreminja v smislu, da se rudarji bolj in bolj bore med seboj. Ta bitka med brati ima še to spremembo, da kompanije obnavljajo obrat na debelo in se vesele notranjih intrig v U.M.W.

Save the Union Committee, ki sestoji iz samopostavljenih odrešenikov, sklicuje okrožne konvencije svojih pristašev, v svrhu, da dajo uniji novo vodstvo. Na konferenci tega okraja so izvolili Sepiča za subdistriktnega podpredsednika. Če se ne motim, bo on tudi komunistični kandidat za U.S. senatorja; vest v tem smislu sem čital v Daily Workerju.

Surovi napadi, blatenja, pretepi in intrige v uniji so vzele stavki ves ugled. Namesto, da bi v teh težkih časih stali enotno, so začeli reševati unijo na ta način, da so jo pritirali v še hitrejšo razpadanje kot jo je Lewisova taktika, in v tem oziru nimajo takozvani komunisti Lewisu ničesar očitati. Če bi slednji bili pametni in res za unijo, bi ne nastopili z vojno znotraj U.M.W. sedaj, ker imamo sovražnika zunaj, proti kateremu bi morali nastopiti skupno z vsemi svojimi močmi. To ne znači, da se moramo udinjati Lewisu, kajti on ni unija. Z odkrito borbo v interesu skupnosti in s pametno, breztrastno propagando bi pridobili respekt širše delavske javnosti, pridobili bi za pametnejšo taktiko v uniji njeno članstvo in Lewisu bi sistematično omajali tla in ne bilo bi ga treba strmoglavljati po metodah Save the Union komiteja, ki bo strmoglavil unijo preje kot Lewisa.

Iz te borbe se učimo, da je oslABLjenje socialistične stranke med premogarij zadalo silen udarec tudi njihovi uniji. Morali se bomo zopet okleniti naše stranke, kajti to bo dalo življenje in dušo tudi naši uniji. Sedanja stavka, s katero tavamo ves čas takorekoč v temi in konfuziji, je jasen dokaz, da so velike delavske borbe neuspešne, ako jih ne spremlja socialistični duh in jim ne pomaga socialistična organizacija ter socialistični misleci.

Komunisti sicer govore, da se bore proti kapitalizmu, v praksi pa se bore le v unijah, da jih oslabijo in zdrobe če mogoče, bore se proti "mrtvi" socialistični stranki na vse pretege, in istih metod se poslužujejo v delavskih podpornih organizacijah. Njihovo delovanje je torej edino v interesu kapitalizma. S frazami, da se bore za revolucijo in proti kapitalizmu, mečejo nepoučenemu delavstvu samo pesek v oči.

Dasi je pozno, naj ob tej priliki omenim tudi naš shod in konferenco dne 28. in 29. aprila. Kar se tiče shoda, je bilo vse dobro, samo udeležba je bila slaba, kar je obžalovanja vredno. Naši rojaki se bi morali v lastnem interesu bolj zanimati za take prireditve. Kar se tiče konference, ki se je vršila 29. aprila, je pa bila najboljše obiskana izmed vseh dosedaj. Imela pa je to nepriliko, da je manjkalo časa. Tajniku Konference toplo priporočam, naj prihodnjo aranžira tako, da se bo začela dopoldne mesto popoldne, kajti le na ta način bomo lahko bolj pazno šli preko njenega dnevnega reda. Naglica tudi pri takih rečeh ni dobra.

V Prošveti sem čital dopise in korespondenco med glavnim štabom komunistov v Neffsu in gl. uradom SNPJ. Mama Drnač tam zatrjuje, da lažem. Jaz ji dokazem, da spada ta naziv nji. Takrat, ko je pisala tisto pismo ali kako bi že nazval tako skrpucalo, za-

trjuje, da niso v Neffsu dobili še nič stavkovne podpore od našega pomožnega odbora. Resnica je, da so dobili že septembra meseca 1927 vsoto \$25 iz stavkovnega fonda JRZ. Izročena je bila za naselbino Neffs s. Maureju in razdeljena. Vsakikrat, kadar je bilo kaj prejetega, je odpadel sorazmeren delež tudi na Neffs.

Od ge. Dernačeve bi pričakoval več ljubezni za resnico, ampak eni ljudje jo pač nočejo poznati, in ona spada mednje. Stori vse kar more za "komuniste", potem pa zatrjuje: jaz nisem komunistka! Vidite, to zahteva "strategija", "manevrisanje", "prava revolucionarna taktika" itd. Ko hitro praviš: saj jaz nisem komunist, pa zraste tvoj ugled za nekaj stopinj. Ljudje namreč vedo, da se ameriški "komunisti" morajo lagati, in če praviš da nisi, imajo tvoje besede toliko več veljave. Pred par leti je spremljala "prelahkega kandidata" po shodih in ponujala njegovo literaturo, dopisovala je v njegov list in mu dovoljevala rabiti njeno ime za pri njemu skovane dopise, prispevala je v njegove kolekte, potem pa taji: Jaz nisem to kar sem. Na shod v Bridgeport je ni bilo ...

Za hrbtom, v pismih, z natolcevanji — to ni pošten boj. Če ga. Dernač kaj drži nase, naj z njim prestopi in isto velja za njene pomočnice. Bartulovič in njegovi pajdaši, ki so te ljudi zavedli, so pa nepoboljšljivi. — *Joseph Snoy, R.F.D. 2, Box 7, Bridgeport, O.*

Agitatorji na delu.

Naročnin na Proletarca so poslali:

Anton Jankovich, Cleveland, O.	21
John Bozich, Collinwood, O.	20
Anton Andres, Chicago, Ill.	7
Agitator, Waukegan-No. Chicago, Ill.	4
Lawrence Selak, Collinwood, O.	3
Tony Zupančič, Greensboro, Pa.	2
Frank Podboy, Park Hill, Pa.	2
Jacob Rozic, Milwaukee, Wis.	2
John Krebelj, Cleveland, O.	2
Tone Stražišar, Windber, Pa.	2
Marko Tekavec, Canonsburg, Pa.	1
Chas. D. Trinajstich, Cleveland, O.	1
Rose Jereb, Rock Springs, Wyo.	1
Christina Omahne, Clinton, Ind.	1
Mary Hočevar, Pueblo, Colo.	1
Peter Kisovec, Detroit, Mich.	1
Joseph Paulich, Delmont, Pa.	1
Tony Saiz, Forest City, Pa.	1
John Marolt, West Mineral, Kans.	1
Martin Gorenc, Arma, Kans.	1
Frank Rataic, Forest City, Pa.	1
Martin Krasovets, Seanor, Pa. N.	1

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Louis Pavlinich, Bellaire, O., piše, da so bo najbrž njega sumilo kot avtorja dopisa, priobčen v Proletarcu dne 31. maja, ker ima za podpis črki L. P. Pravi, da so v njemu nepravilnosti, predvsem trditev, da so gotovi ljudje odšli za delom v neunijske kempe, in ne želi, da bi padel nanj kak sum. Vsled tega izjavljamo, da on ni bil pisec dotičnega dopisa in nima zanj nobene odgovornosti. V ostalem uredimo s prizadetim poročevalcem stvar sami. — *Ured.*

Zapisnik illinoiske-wisconsinske konference je bil radi pomankanja prostora par tednov zadržan. Objavljen bo v dveh številkah.

Drugi Šubljev koncert v Chicagu

V nedeljo 3. junija zvečer je imel v šolski dvorani fare sv. Štefana koncert operni baritonist Anton Šubelj. Njegov prvi koncert v Chicagu je bil 29. aprila v dvorani SNPJ.

Kot prvič, je bila udeležba tudi na tem koncertu zelo dobra. Veliko onih, ki so bili na njegovem prvem koncertu, je prišlo tudi na tega. Pel pa je po mnenju onih, ki so bili na obeh koncertih, na prvem boljše kot na drugem, ali pa je akustika neprimerne šolske dvorane toliko slabša. Kot na vseh drugih, mu je avdijenca tudi na tem koncertu navdušeno aplavdirala, ker je Šubelj ne samo pevec, ampak tudi aktor in simpatična personalnost.

Ko je bil aranžiran njegov prvi koncert, je klerikalna skupinica okrog urednika Jeriča storila vse, da vsaj svoje ljudi odvrnejo od poseta. Blatili so pridetelje in dvorano ter vpili, da je edino njihova dvorana "zbiralistično poštenih čikaških Slovencev".

Antona Šublja so potem v imenu pev. zbora "Adrija" povabili na koncert v njihovo sredo. Povabili so ga, da naj poje nekoliko tudi pri maši, in to je storil, kot pravijo oni, ki hodijo k maši.

"Prosveta" je priobčila notico, da bo Šubelj pel 3. junija v šolski dvorani. Pokazala je, da je daleč nad Jeriči. Noben slovenski list ni propagiral bojkotiranja, kot ga je za prvi Šubljev koncert "Amerikanski Slovenec", in mali klerikalni žurnalistki s Černetom ter dekanom šavsom na čelu se bi iz tega lahko kaj naučili.

Kar se tiče Šublja, ga poznamo le kot pevca. Kot tak ima lepo bodočnost. Pokvaril pa si jo bo, če se bo pustil zavesti ter kretal po potih pristranosti. In ako mu klerikalci nočejo škodovati, naj ge ne izrabljajo za svoj kšeft in propagando. — *KK.*

VPITJE NEPOŠTENAKOV V PROVOKATORJEVEM LISTU.

GLENCOE, O. — V Delavcu št. 20-21 (dve v eni, znak tuberkuloze), ki je glasilo vohunskih in provokatorskih tipov, sta dva dopisa proti meni. Pod enim je podpisan Albert Lučič, ki je šel pred nekaj tedni s svojo famijlo v Rusijo, "da bo zase delal", kot se je izrazil. Omenjeni Lučič, "zaveden" delavec, je zavodil delavsko društvo št. 54 SNPJ, da mu je potrdilo prošnjo za plačevanje asesmenta, in nanjo mu je SNPJ. plačala članarino za štiri mesece. Hujskal je tudi druge, češ, naj jednota plača, ki ima tri milijone! Posedoval je farmo obsežna sto akrov, redil je prašiče, krave in kokoši, torej ni bil toliko "na koncu", da bi morala jednota plačevati zanj asesment. Kdor gre v Rusijo, mora imeti denar. Ker pa Lučič ni prav siguren če bo res delal zase v deželi sovjetov, je plačal asesment SNPJ. zase in vso družino za šest mesecev naprej, da je dobil potni list. Torej ni bil brez sredstev, kot je trdil v prošnji. On je komunist Šepičeve sorte. Pred odhodom je naročil še ducat dopisov za provokatorjev list in "Radnik". Name se huduje, ker od našega pomožnega odbora ni dobil podpore. Ne pustimo, da nas bi varal, kajti pazili smo, da so dobivali podporo najpotrebnejši, ne pa ljudje, ki imajo premoženje. V Rusiji mu želim veliko sreče.

Drugi dopisnik v omenjeni številki je Anton Komic, Glencoe. Izlil je golido obrekovanja, toda ne on, ker je analfabet. Da bi mu odgovarjal, bi bilo zame preponiževalno. Šepičevi agentje ga izbrabljajo ter ga

vežbajo za vohuna, a kaj naj tak revež sploh izve in dožene? Name se togoti par let radi podpor. Zameril sem se mu, ker nisem hotel mižati pred njegovimi kršitvami pravil. Na bolniški listi je bil skozi šest let. Prejel je od SNPJ. nad tisoč tri sto petdeset dolarjev bolniške podpore, ali več kot še enkrat toliko kot znaša njegova posmrtninska zavarovalnina. Vzlic tej podpori, kakršne ne bi dobil pri nobeni drugi podporni organizaciji na svetu, se togoti nad SNPJ. ter zmerja njene glavne odbornike in tiste člane, ki misli, da mu "škodujejo". Če bi bil pameten, bi bil hvaležen, da je imel v času bolezni podporo organizacije, ki res skrbi za svoje člane. Mogoče jo bo še rabil in mu bo zopet dobra. Toda tudi dobra SNPJ. bo morala enkrat v svojem interesu skrbeti, da ne bo imela sovražnikov v svojih vrstah.

V vojnem času je podpiral Zotijev avstrijakantski dnevnik "Slovenski Narod" ki ga je urejeval Bingelj, sedaj pa pomaga Bartulovičevemu "Delavcu".

Človek, ki ne zna pisati, pa dovoljuje, da ga izrabljajo provokatorji in se tega celo veseli, dokazuje prvič da je sam take nravi, in drugič, da je maščevalen, pa ne zato ker se mu je zgodila krivica, ampak zato, ker mu ni bilo dopuščeno da bi jo on drugim.

Nace Žlemberger.

V NEDELJO 10. JUNIJA GREMO V RIVERVIEW.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 10. junija bo v River-view parku na No. Western Ave. piknik socialistične stranke, na katerem bo govoril njen predsedniški kandidat Norman Thomas, kandidat za governorja Wm. A. Cunnea, Geo. R. Kirpatrick in drugi.

Le malokateri slovenski delavec v Chicagu je že slišal Norman Thomasa. Je govornik prve vrste in je socialist po svojem delovanju in značaju. On je vreden naslednik E. V. Debsa in bo v tej kampanji pridobil za socialistično stranko tisoče delavcev.

Sodrug in sodruginja, poskrbite, da bo udeležba na nedeljskem pikniku tudi od naše strani velika, kajti to bo prva kampanjska priredba soc. stranke v Chicagu v tem letu, in čimvečja bo ta, toliko uspešnejše bodo naslednje. Vstopnina je samo 30c za osebo. Otroci pod 12. letom so jo prosti. Vstopnice dobite v uradu "Proletarca".

V ponedeljek 11. junija ob 7. zvečer bo v Douglas Park avditoriju na Ogden in Kedzie Ave. banket v počast Norman Thomasu, na katerega so vabljeni vsi sodrug in somišljeniki. Vstopnina je \$1.50. Kdor se ga misli udeležiti, naj naroči vstopnico v upravnistvu "Proletarca" nekaj dni prej. — P. O.

Ali boste v vaši državi imeli socialistično listo?

Socialistična lista mora priti letos na glasovnico v vsaki državi, ako količkaj mogoče. V 42. je mogoče, šest je dvomljivih. V njih ima pravico do rubrike na glasovnici ne da bi ji bilo treba posebnih peticij, v drugih mora iskati podpise. So države, kjer jih je treba ne samo par tisoč, ampak več deset tisoč.

Vsak sodrug naj se zavzame, da pomaga pri nabiranju peticij, da nabiralcem preskrbi naslove somišljenikov, in da stori vse, kar bi pospešilo ter povečalo našo kampanjo.

INICIATIVNI PREDLOG SOC. LOKALA V LIVINGSTONU, MONTANA.

Socialistična organizacija v Livingstonu, Montana, ki ima devet članov, predlaga iniciativo, s katero naj bi se članstvo izreklo, da mu mora nova strankina ustava biti predložena na splošno glasovanje in le če jo sprejme, bi prišla v veljavo. Po dosedanjih določbah je strankina konstitucija veljavna s sprejemom na konvenciji.

Iniciativa kritikujoče navaja, da je točka za od-poklic strankinih eksekutivnih odbornikov črtana, sme pa jih odstavljati narodni odbor (National Committee), v katerem sta iz vsake države dva člana in potem eden na vsakih 25,000 glasov, ki jih dobi socialistična stranka za predsedniškega ali governerskega kandidata. Predlagatelji iniciative se nadalje ne strinjajo z določbami glede finančnih poročil. Namesto, da bi bila podana v detajlih samo eksekutivnemu in narodnemu odboru, želi, da se predlože vsemu članstvu. Ne strinja se z določbo, da se voli eksekutivne odbornike za štiri leta, kot določa nova ustava.

Preje so se strankine konvencije vršile vsaki dve leti, v bodoče se bodo na vsaka štiri leta. Inicijatorji tudi mislijo, da ima po novi ustavi eksekutiva preveč moči. — Socialistična stranka je imela v prošlosti vse mogoče demokratične določbe v najširšem smislu, toda nekatere so delo v praksi velikokrat toliko ovirale, da stranka v akciji ni mogla tekmovali z drugimi. Tudi nova ustava ima biče, kakšne so — se bo pokazalo v praksi. V interesu stranke pa je, da jo preizkusimo in da reorganizacijo pospešimo. Sedaj ni čas prerakanj, ampak čas kampanjskega dela.

To mnenje uredništva seveda ne znači, da naj klubi ne podpirajo iniciativnega predloga, ki ga jim je poslal omenjeni lokal skozi glavni urad stranke. Poleg iniciative pa je potrebno na seji prečitati tudi novo ustavo, katero dobite v izčrpnem konvenčnega zapisnika, ki so ga dobili tajniki klubov.

ALI SEM SE MOTIL — ALI SE MOTIM?

OD NEKOD. — Radi okolščin v naselbini v kateri živim jo ne navedem z imenom, in tudi svoje ime zamolčim.

Rad bi, da mi tisti, ki se prištevajo pametnim in naprednim odgovore, ali gremo ameriški Slovenci v naprednosti naprej ali nazaj?

Pred desetimi leti sem imel naše ljudi za bolj napredne in razumne kot jih smatram danes. Ali sem se motil tedaj, ali se motim danes? Mogoče sem "črnogled"?

V to navskrižje s samim seboj me je privedla stavka premogarjev in posebno še razprava v "Prosveti" o iniciativah. Nobena pametna, lepa beseda se ne prime tistih, ki se hočejo na vsak način kregati s pametjo. Sem mislil, da bi se oglasil v glasilu SNPJ., a sem namero opustil. Če drugi, ki pišejo pametno, nič ne dosežejo, tudi jaz ne bom! Nič ne razumejo, kaj je enakopravnost, demokracija, ekonomija in ne gre jim v glavo, kaj je pamet. Torej ali se meni le tako zdi, ali je res tako? Ali smo bili pred desetletjem naprednejši kakor danes? — J. L.

Če delavci ne bodo čitali "Proletarca", kako jih naj doseže socialistična agitacija? Ležeče je na vas, da ga razširite. Čas je DANES, ne šele "prihodnjič enkrat".

KAMPANJSKA VESELICA KLUBA J.S.Z. V BRIDGEPORTU.

BRIDGEPORT, O. — Kampanja naše stranke je na pragu. Uspešna bo, če bomo sodelovali v nji vsi sodrugi. Naša prva kampanjska priredba bo veselica, ki jo priredi klub št. 11 JSZ. v soboto 30. junija v društveni Dvorani v Boydsvillu. Igral bo orkester društva št. 13 SNPJ., v katerem so sami mladi fantje in dečki. Gledali bomo, da vam postrežemo kolikor bo v naših močeh. Vstopnina za moške je 50c in za ženske 25c. — Na svidenje v soboto 30. junija na naši priredbi!

Joseph Snoy.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

za mesec april 1928.

DRŽAVA IN MESTO	Redne znamke	Dualne znamke	Izj. znamke	Prejemki	Glav. sta- nu str.	Drž. in okr. org.	Konv. fond J. S. Z.
CALIFORNIA:							
M. at L. . . .	5	..	..	\$ 1.50	\$.37½	\$.37½	\$.50
ILLINOIS:							
Springfield . .	6	3	..	2.85			.90
Chic. No. 224 . .	16	3	..	5.85			1.90
Waukegan . . .	11	3	..	4.35			1.40
Nokomis . . .	1	11	..	4.15			1.20
Virden	4	..	..	1.20	4.35	4.35	.40
INDIANA:							
Clinton	6	2	3	2.50	.60	.60	.80
KANSAS:							
Gross	2	5	..	2.35			.70
Arma	5	..	10	1.50			.50
Cockerill . . .	4	4	6	2.60	1.50	1.50	.80
MICHIGAN:							
Detroit	40	20	..	19.00	4.50	4.50	6.00
OHIO:							
Collinwood . .	15	10	..	8.00			2.50
Blaine	..	..	40				
Maynard	..	..	21				
Bridgeport . . .	..	..	15		1.87½	1.87½	
PENNA.:							
Conemaugh . .	20	10	..	9.50			3.00
Luzerne	4	4	..	2.60			.80
Herminie . . .	13	1	..	4.25			1.40
Grays:							
Landing	20	..	..	6.00			2.00
Farrell	5	2	..	2.20			.70
Canonsburg . .	28	2	..	9.10			3.00
West Newton . .	5	2	..	2.20			.70
Latrobe	2	6	..	2.70			.80
Burgettstown .	2	..	10	.60			.70
Sygan	2	..	16	.60			.20
M. at L.	12	..	..	3.60			1.20
Forest City . .	3	2	..	1.60			.50
Avella	..	..	8				
Renton	..	..	10		10.87½	10.87½	
WISCONSIN:							
Milwaukee . . .	40	..	..	12.00			4.00
Sheboygan . . .	20	20	..	13.00	6.00	6.00	4.00
WYOMING:							
Sublet	8	3	..	3.45	.82½	.82½	1.10
Skupaj	299	113	139	\$129.25	\$30.90	\$30.90	\$41.70

	Red- nih	Dual- nih	Izjem- nih
Znamk na roki 1. aprila 1928	35	34	107
Prejeli od stranke	400	200	100

Skupaj	435	234	207
Razpečanih tekom meseca	299	113	139

Na roki 30. aprila 1928	136	121	68
-----------------------------------	-----	-----	----

TAJNIŠTVO J. S. Z.

VABILO NA VABILO

deveto zborovanje

OHISKE KONFERENCE J. S. Z.

v nedeljo 17. junija

V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU

6409 ST. CLAIR AVENUE

CLEVELAND, O.

Zborovanje se otvori točno ob 9. zjutraj v starem poslopju Slov. nar. doma v prostorih kluba št. 27 JSZ. Ako mogoče, bo trajalo samo eno sejo namesto dve.

Vsi klubi in društva Izobraževalne akcije naj bodo zastopana.

ZABAVNI VEČER

bomo imeli v soboto 16. junija, torej večer pred konferenco, v novem poslopju S. N. D., dvorana št. 2. Postrežba in godba kot običajno. Zastopniki, poslani na konferenco, kakor vsi drugi sodrugi in prijatelji so vabljeni, da pridejo na to zabavo. Vstopnina prosta.

ZAPISNIK ILLINOISKE-WISCONSINSKE KONFERENCE J. S. Z.

Peta konferenca klubov in društev Izobraževalne akcije JSZ. za severni Illinois in Wisconsin se je vršila v nedeljo 6. maja v Tamšetovi dvorani, Milwaukee, Wis.

Zborovanje je otvoril konferenčni tajnik s. Peter Bernik. Za predsednika izvoljen John Olip, za zapisničarja Vinko Ločniškar.

Tajnik Bernik je prečital seznam zastopnikov, ki so od klubov JSZ.: št. 1, Chicago, John Olip, Andrew Miško, Frank Alesh, Chas. Pogorelec; št. 20 (srbski), Geo. Maslach; št. 37, Milwaukee, Joseph Radelj st., John Sabus; št. 45 Waukegan, Martin Judnič; št. 224, Pullman, John Jereb; št. 235, Sheboygan, Frank Sepich, Chas. Chuk, Frank Stih.

Od društev in klubov Izobraževalne akcije JSZ.: št. 1, SNPJ., Frank Alesh; št. 14, SNPJ., Louis Kužnik; št. 16, SNPJ., Matt Tamshe, Joseph Kranjc; št. 102, SNPJ., Frances A. Tauchar, Minka Alesh; št. 104, SNPJ., Valentin Limoni, Anton Jeršin, Frank Božič; št. 119, SNPJ., Ana Mahnich; št. 192, SNPJ., Pauline Vogrich; št. 344, SNPJ., Frank Bizjak; št. 559, SNPJ., Donald J. Lotrich; št. 568, SNPJ., Vincenc Pink; št. 584, SNPJ., Joško Radelj ml.; št. 634, SNPJ., John Suppanchik; št. 1, JPZ. Sloga, John Čamernik, Frank Ermenc, John Ermenc; št. 3, JPZ. Sloga, Frank S. Ermenc, Anton Demšar; Samostojno Društvo Vijolica, Victor Miška; št. 7 JPZ. Sloga, Joseph Vidmar; Narodna čitalnica, Waukegan, Frank Velkovrh; Samostojni Izobraževalni klub, Waukegan, Frances A. Artach; Soc. Pev. zbor Naprej, Milwaukee, Albert Hrast, Adolf Alpner, F. Puncar. Konferenčni odbor: Tajnik-blagajnik Peter Bernik, Chicago; organizator, John Suppanchik, Sheboygan; nadzorni odbor: Louis Kužnik, Waukegan; Vinko Ločniškar, Chicago; Mary Hodnik, Waukegan.

Poročevalec o delavskem tisku, John Olip; odbor za sestavo načrta za financiranje volilne kampanje: Frank Novak, Andrew Miško, Geo. Maslach. Kampanjski organizator, F. S. Tauchar. Odbor za ustanovitev zveze pevskih društev, Frank Alesh, Frank Novak, Frank Puncar.

Zapisnik prejšnje konference sprejet kot čitan.

Dopisi: Finančno poročilo tajnika JSZ. in Izobraževalne akcije se vzame na znanje. Pismo tajnika JSZ., nanašujoče se na 7. redni zbor JSZ. se vzame na znanje.

Tajnik-blagajnik Peter Bernik poda sledeče poročilo:

Poročilo tajnika Konference.

Poročila za to zborovanje nimam posebnega. Omeniti imam le glede zapisnika zadnjega zborovanja. Vsled pomankanja prostora v Proletarcu smo bili primorani skrajšati zapisnik in tudi marsikaj izpustiti, kot n. pr. referate. Kot sami veste in tudi priznate, da je sedanja oblika ali bolje rečeno obseg premajhen, da bi uredništvo moglo priobčiti vse, kar dobi. Marsikateri se gotovo čuti užaljenega, ker njegov dopis ali poročilo ni priobčeno; in ravno raditega tudi niso priobčeni referati podani na zadnjem zborovanju, ker prostor ne dopušča. So važni referati in zelo bi bilo potrebno, da bi bili priobčeni. Ker bo temu zborovanju podan od sodruga J. Olipa referat o razširjenju delavskega časopisja, priporočam zastopnikom, da o tej važni zadevi temeljito razpravljajte in sklenite nekaj definitivnega, namreč kako povečati naše časopisje. Časopisje je ono orožje, s katerim lahko gremo v boj za izboljšanje položaja delavstva; ako bomo zamenjali naše časopisje, da ne bo kos nalogi, ki jo ima, je vse naše delo zastojno, brezuspešno. Zakaj kapitalisti tako lahko uspravljajo ljudstvo? Ravno raditega, ker se zavedajo, kolike važnosti je časopisje in ga tudi razširjajo bolj in bolj, finančno pa ga podpirajo tako, kot nobene druge ustanove ne. In vsled tega resno priporočam vsem zastopnikom, da vzamejo to zadevo, ko pride na dnevni red, temeljito v pretres.

Upam, da so posamezni odseki izvoljeni na zadnjem zborovanju izvršili svoje naloge in bodo podali svoja poročila, da bo seja lahko napravila definitiven zaključek; to je namreč volilna kampanja.

Glede agitacije med mladino, kako jo pridobiti je tudi potrebno, da seja ponovno razpravlja o tem, da bo mogoče napraviti poročilo na konvencijo JSZ., kot zaključeno na zadnjem zborovanju.

Volilna kampanja je v polnem zamahu. Zadnja konvencija socijalistične stranke je izbrala kandidate za predsednika in podpredsednika. Vreči se bo treba na delo. In vsled tega resno priporočam tej seji, da zaključi, da se na prihodnjem zborovanju, ki naj se vrši enkrat avgusta meseca, vršita dve seji: dopoldanska in popoldanska. Sami lahko razvidite, da je ena seja — ki traja lahko največ štiri ure — premalo in vse je treba rešiti v hitrici. Ohijska in Penna. konferenca ima vedno po dve seji, in vsled tega ne vem, zakaj bi mi ne imeli dve. Snidemo se v svrhu posvetovanja, in to posvetovanje mora biti temeljito v vseh ozirih. Upam, da bo seja to vpoštevala in sprejela tozadeven zaključek.

Finančno poročilo: Stanje blagajne 29. januarja t. l. \$87.92. Prispevek kluba štev. 1 J. S. Z. \$60.00. Skupaj \$147.92. Izdatki: Poštne znamke 40c. Stanje blagajne 1. maja t. l. \$147.52.

Poročilo tajnika sprejeto na znanje.

Frank Puncar poroča, da je odbor za ustanovitev zveze soc. pev. zborov delal, v kolikor mu je v danih razmerah bilo mogoče. Ideja je velikega pomena za napredek naših zborov in če hočemo zainteresirati našo

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča ro-
jakom v Ameriki
za vse finančne
transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated
Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West
Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New
York, 11—15 Union Square, New York. 4.)
Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obre-
stuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadružne banke, (On account of Zadružna Banka), Ljubljana, Jugoslavija

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadružni zavod.

mladino, jo moramo dobiti v naše pevske zборе in dramske zборе. Zveza pevskih zborov bi nam omogočila, da bi lahko priredili vsako leto en skupni koncert, s čimur bi si pridobili ugled ter dali naši mladini veselje, da ostane med nami.

Tauchar predlaga, da se debata o zvezi pevskih zborov odloži za po Aleshevem referatu; sprejeto.

Organizator John Suppanchick poroča, da je izvršil svoje delo v kolikor mu je bilo mogoče. Poskušal je ob vsaki priliki pridobiti društva za Izobraževalno akcijo. Priporoča, da gremo na delo z vsemi močmi v letošnji volilni kampanji. Potrebovali bomo financ in potrebno je, da se zato pripravimo.

Nadzorni odbor poroča, da je pregledal knjige, katere so v najlepšem redu; računi se s tajnikom poročilom popolnoma vjemajo.

Geo. Maslach poroča, da je odbor za financiranje volilne kampanje razpravljal, kako dobiti za to potreben denar. Ustanoviti bomo morali kampanjski fond in se v agitaciji zanj poslužiti našega časopisja.

Lotrich priporoča, da odbor izda cirkularje z apelom za prostovoljne prispevke v kampanjski fond.

Novak je mnenja, da je najbolje, da nekoliko počakamo. Prihodnji zbor se bo moral baviti s tem ter izvoliti stalnega organizatorja, katerega naloga bo tudi delati na to, da se ustanovi kampanjski fond. O tem govore še Miško in drugi, ki se strinjajo z Novakom.

Frank S. Tauchar, upravitelj volilne kampanje poroča, da niso imeli v ta namen posebnih sej, pač pa delali posamezno kolikor je bilo kateremu mogoče. Priporoča, da se vsa stvar prepusti zboru.

Poročilo zastopnikov klubov JSZ.: Št. 1, Chicago, poroča Olip. Ker je bil čas kratek med zadnjo in današnjo konferenco, nimam poročati kaj posebnega. Klub št. 1, je aktiven kakor vedno. Zavzeli smo se, da pridobimo našo mladino in upamo, da bomo uspeli. — V istem smislu poročata tudi Miško in Alesh.

Pogorelec izvaja, da je klub št. 1, aktiven v vseh ozirih. Mi vemo, da je mladini potreba zabave in razvedrila, radi tega smo pričeli uvajati tudi angleške programe na naš oder. Minulo sezono smo razen drugih priredili dve angleški igri z dobrim uspehom. Marsikaj bi se dalo pri nas izboljšati, če bi imeli primerne prostore. Potrebujemo svoj dom, kjer se bomo lahko shajali ter prirejali predavanja, zabave, vaje itd. Klub št. 1 je podpisal že 300 delnic ter vplačal nanje \$3,250. Moja želja je, da tudi konferenca kupi nekaj

delnic kajti, dom ni važen samo za klub št. 1, pač pa za vso JSZ. in naše gibanje.

Radelj št. (klub št. 37) poroča o aktivnostih kluba in drugem,

Judnich pravi, da je klub št. 45 aktiven kolikor mu je v teh časih brezposelnosti mogoče. Zadnje čase so imeli precej hude boje. Sovražniki so jih pritiskali z vseh strani, hoteč uničiti njih delo, toda niso uspeli. Čim se delavske razmere izboljšajo, postane klub še bolj aktiven.

Jereb (klub št. 224) pravi, da nima posebnega poročati; za dom JSZ. je klub kupil dve delnici in upa, da bodo to storili tudi posamezni člani.

Sepich (klub št. 235) poroča: V Sheboyganu napredujemo precej povoljno, vzlic temu, da razni nazadnjaki in naši sovražniki napenja vse svoje moči, da nas uničijo. Toda marsikdo, ki nas je poprej sovražno gledal, se nam je sedaj pridružil, ker je spoznal, da je naše delo pošteno ter v korist delavstva. Imeli smo več uspešnih priredb, kar znači, da napredujemo. Chuk in Stih pravita, da nimata ničesar dodati k temu poročilu.

Poročilo klubov in društev izobraževalne akcije J. S. Z.:

Alesh poroča, da druš. št. 1 SNPJ. podpira Izobraževalno akcijo ter da je letos naročilo 25 iztisov majniške izdaje.

Kužnik od dr. št. 14, SNPJ. poroča, da so imeli do sedaj precej poteškoč, kar veliko članov ni razumelo pomena Izobraževalne akcije.

Tomše od dr. št. 16, SNPJ. pravi, da je bilo to društvo prvo v Milwaukee, ki je pristopilo v Izobraževalno akcijo in misli, da ji bo ostalo naklonjeno. — J. Kranje soglaš.

Frances A. Tauchar in Minka Alesh od dr. št. 102, SNPJ. poročati, da se njih društvo zaveda svoje dolžnosti ter podpira Izobraževalno akcijo.

Limoni od dr. št. 104, SNPJ. pravi, da podpirajo Izobraževalno akcijo, toda dosti jih je še, ki ne vedo, kakšen pomen ima. Jeršin in Bozich (od istega društva) priporočata, da bi jim poslali govornika, ki bi stvar pojasnil.

(Konec prihodnjič.)

SLOVENSKA PEKARNA

Slovenem in Hrvatom
v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinj, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarnice.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2225 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Crawford 8440, v uradu Crawford
2212-2213. Uradije od 2. do 4. pop., izvzemši to-
rek in petek, in od 6. do 8. zvečer vsak dan.

Frank Mivšek

COAL, COKE AND
WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba
za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VŠČIPCI

JEJ, JEJ, JEJ . . .

"Socialistična stranka je na newyorški konvenciji zavrgla razredni boj in se postavila na stališče sto-percentnega amerikanizma. Zavrgla je rdečo zastavo in sprejela rdeče-helo-modro zastavo ameriškega imperializma."

Tako piše "Delavec" z dne 1. junija na prvi strani. Jej, jej, jej, kako Bartuloviča nekje grize. — RK.

VODA Z MINERALIJAMI MEŠA NEKOMU PAMET.

Frank Pleško, nekdanji kondatovec, piše v frančiškanskem dnevniku podlistke, v katerih se krega proti "bogatajcem", propagira svojo mineralno vodo in se navdušuje za slovensko zavetišče na svoji farmi. Lemont in mineralije sta ga čisto zmešala, pa se krega s svojo pametjo. — Anton.

EPIDEMIJA V DETROITSKI TISKARNI.

V tiskarni, v kateri se tiska "Delavec", so nekega lepega dne (če ni bilo deževno) vsi delavci zboleli. "Delavec" naravno ni mogel iziti, ker v Detroitu ni brezposelnih tiskarjev. Taka strela, je po jesiharsko klet Bartulovič. Ko so tiskarji končno ozdravili in spravili njegov list na svetlo, se nam je na prvi strani zasvetila opomba uredništva in tole naznanilo, tiskano z velikimi črkami v okvirju:

MARTIN BARETINCIC POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica

Edino slovensko podjetje te vrste v Chicagu.
Permanent waving, marcelling, finger and water
waiving etc.

Znižane cene za stalne kljentinje.

3525 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.

Tel.: Crawford 1031.

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGO

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od
7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

"Vsed bolezn tiskarniških delavcev 'Delavec' ni izšel prošli teden. Prosimo cenjene čitatelje, da vzamejo to na znanje . . ."

Pozabil je pa priobčiti novico, ki se bi glasila: V tiskarni International v Detroitu so zadnji teden zboleli vsi tiskarniški delavci vsled čudne bolezni, ki ji včasih pravimo "Zavetnikova inkvizicija" in včasih "Proletarčeve-Prosvetline denunciacije", njeno pravo ime pa je "suša". Po hrvatsko se ji pravi: Nema dolara. — P. O.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

FLIS., ki zalaga slovenske in druge liste tujerodcev s članki, poročili itd., jim pošilja tudi vprašanja in odgovore. Celo Bartulovič jih priobčuje, ni pa še navedel vira, da tako slepi čitatelje, češ, glejte, kako težka vprašanja mi stavijo, pa nanje tako lepo odgovorjam. — J.P.

GEOGRAFIJA IN STRANKARSTVO.

Če predavaš o geografiji ter pripoveduješ o lepoti te in te dežele, ni potrebno, da govoriš "strankarsko". Dr. Šarabon predava o geografiji, in njegov namen je ameriške Slovence zainteresirati za domovino ter jih privabiti na obiske. Predava lepo in zanimivo. Dr. Šarabon je član uredniškega štaba ljubljanskega "Slovenca", ki je "strankarsko" glasilo. In če bi dr. Šarabon predaval o političnih in gospodarskih razmerah v Jugoslaviji, pa bi predaval kot klerikalec, torej

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel.: Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerne. Postrežba točna.

ANTON ZORNIK HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.
Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regali, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam velike izbore raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se tople priporočam.

"strankarsko". To bi lahko razumel tudi Anton Družina. — J. P.

Pripis: Šarabonova predavanja so vzlic njegovi spretnosti neuspeh. Udeležba majhna, avdijenca v večini slučajev "neugodna". Za vso stvarjo stojte klerikalci. Predavanje v Clevelandu je imel v šoli sv. Vida, ki je "nepristranska". In drju. Šarabonu samemu se je že posvetilo, da bi bilo v Ameriki veliko lažje delati z naprednimi elementi, kot pa z onimi, ki pristransko gospodarjo v svojih pristranskih organizacijah, v pristranskih dvoranah in pristranskih šolah. — J.P.

SAVE THE UNION COMMITTEE ŠE ODREŠUJE.

Publicijski biro goraj označenega komiteja 17. aprila: Nad sto tisoč premogarjev na neunijskih poljih se je odzvalo našemu pozivu in so stopili v stavko. (To število so od tedaj zelo znižali, a znižali so tudi fond reliefa, katerega so porabili za bluf (oni pravijo za propagando), namesto za podporo stavkarjem.) —

Pittsburška cekarica.

NEPOJASNJENA TRDITEV.

Druž. št. 67 SSPZ. v Johnston Cityju, Ill., je proti združitvi, in v "Enakopravnosti" je navedlo vzroke. V SNPJ. nimajo člani "drugih" prepričanj nobenih pravic. V glasilu vlada cenzura. Če je član SNPJ. komunist, se ga obtoži za vsako malenkost, medtem ko se drugih za velike prestopke niti ne kara. Čemu pa jih komunisti ne obtožijo, če jih nihče drugi noče? Ako poznajo zlobince, pa jih ne izdajo, so sokrivci!

A. Porenta.

"PROSVETA" IZRABLJANA.

"Prosveta" je strašen list. Če ga je primeš v roke, pa te okuži. Noben vernik ga ne bi smel brati. Edino Trunk ga lahko čita, da ga potem biča, Jerič in Černe pa smeta spuščati nanj samo "šuse purfla". Tako bi moralo biti, če bi bilo kakor ni. Kajti res je, da pošiljajo "Prosveti" tudi dopise kakršne priobčujeta

"Glasilo KSKJ." in "Amerikanski Slovenec". To namreč dovaja v "toleranco", od kakršne pričakujejo koncem konca klerikalci koristi. — ZC.

TAKO JE, AL SMITH JE ALLRIGHT!

John: Prihajam po opravku. Nabiram podpise na peticije za socialističnega kandidata Norman Thomasa.

Majk: Jaz sem za Al Smitha.

John: Podpišeš vseeno lahko.

Majk: No, pa bom. Daj mi pero, kako pa se spela Smith?

John: O, saj ga ni treba znat spelat. Samo svoje ime podpiši.

Jernej (od zad): Socialistični kandidat ne sme priti na glasovnico. Glasovi, ki bi jih dobil, bi prikrajšali Smitha.

Mama: Saj je Al Smith allright!

John: Allright, allright, you bet!

J. F.

ČLANSTVU J.S.Z. V CANONSBURGU.

CANONSBURG, PA. — Ker sem resigniral od tajništva kluba št. 118 JSZ., sporočam članstvu in drugim, naj se v vseh zadevah tikajoče se tega kluba obračajo na novega tajnika, ki je s. Paul Posega, Box 197, Strabane, Pa.

Ob enem sporočam, da se prihodnja redna seja vrši zadnjo nedeljo v juniju radi konference JSZ. na Lawrenceu, ki se vrši 24. junija. Prinesite članske knjižice s seboj, da dobite članske znamke. Seja se prične ob 10. dopoldne. — John Chesnik, bivši tajnik.

Trinerjevo Grenko Vino

odgovarja vašim potrebam. Zgodnje poletje vedno prinese akutne želodčne nerednosti, vsled napačne hrane, premembe vode, itd. Trinerjevo grenko vino izčisti vaš želodec, drži čreva odprta, ohrani prebavnost.

VLAGAJTE TU

kjer so že tri generacije
dovedene k neodvisnosti

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

OTTO KASPAR,
predsednik

Varna banka
za vlaganje va-
šega denarja

Potujte v Jugoslavijo z našim posredovanjem